

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **J. K.**, proti **neoznačenému žalovanému**, o zrušení neoznačeného správního rozhodnutí, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze o neustanovení zástupce pro řízení ze dne 13. 7. 2011, č. j. 3 Na 150/2010 - 54,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podáním ze dne 3. 8. 2010, označeným jako odvolání a zároveň kasační stížnost, napadá v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým mu nebyl ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti s odůvodněním, že pokud se žalobce v řízení domáhá vydání rozhodnutí o zaplacení částky, jedná se o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva.

Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí s výše uvedenými závěry městského soudu, označuje je za nepravdivé a nepřezkoumatelné. Dále namítá, že jím vyplněné formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech dokazují jeho ekonomickou situaci a život v hmotné nouzi. Přestože stěžovatel celá léta žádá o poskytnutí právní pomoci, je soudy odmítán. Z výše popsaných důvodů proto navrhuje zrušení napadeného usnesení městského soudu, a to v celém rozsahu.

Z obsahu předloženého soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti:

Správnímu úseku městského soudu bylo dne 25. 7. 2010 doručeno podání stěžovatele, kterým se proti neoznačenému žalovanému domáhal ochrany neupřesněných práv. Městský soud stěžovatele výzvou ze dne 6. 8. 2010, č. j. 3 Na 150/2010 - 3, ve smyslu § 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), poučil o pravomoci soudu rozhodovat ve správním soudnictví a dále o tom, čeho se lze v řízení ve správním soudnictví domáhat, a zároveň stěžovatele vyzval k upřesnění, zda se v případě jeho podání jedná o žalobu ve správním soudnictví, nebo pouze o oznámení úkonu, který stěžovatel učinil vůči Obvodnímu soudu pro Prahu 2 ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 15 C 264/2009, o zaplacení částky 16 727 800 Kč.

Následně městský soud předmětné podání stěžovatele odmítl s odkazem na ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., kdy stěžovatel přes výzvu soudu neodstranil nedostatek podání, pro který nebylo možno v řízení pokračovat, a dále podle § 46 odst. 2 s. ř. s. s odůvodněním, že zaplacení jakékoli částky nespadá do pravomoci soudu rozhodujícího ve správním soudnictví.

Stěžovatel se proti usnesení soudu o odmítnutí podání bránil kasační stížností, v níž požádal o ustanovení zástupce. Této žádosti městský soud usnesením (nyní napadeným kasační stížností) nevyhověl a stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil s odůvodněním, že jeho podání zjevně nemůže být úspěšné, neboť se jím stěžovatel domáhá zaplacení peněžité částky, což je ve správním soudnictví vyloučeno.

Nejvyšší správní soud posoudil podání stěžovatele, kterým žádá zrušení napadeného usnesení městského soudu, dle jeho obsahu jako kasační stížnost. Kasační stížnost je v této věci podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní uplatněny důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud na tomto místě zároveň podotýká, že s přihlédnutím k charakteru napadeného usnesení netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele v řízení advokátem (k tomu srovnej blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, dostupný na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení městského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Osvobození od soudních poplatků představuje procesní institut, jehož účelem je zejména chránit účastníky řízení, nacházející se v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., ve znění účinném do 31. 12. 2011, může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

Přiznané osvobození od soudních poplatků je dále výchozím předpokladem pro ustanovení zástupce, které bylo dle znění ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., účinného do 31. 12. 2011, vázáno na splnění dvou následujících kumulativních podmínek. První podmínka, jak uvedeno výše, je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků, druhá z určených podmínek pak spočívá v posouzení, zda je zástupce třeba k ochraně práv navrhovatele. Ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. je ovšem (jak uvedeno výše) třeba, aby se soud posuzující existenci podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nejprve zabýval otázkou zjevné úspěšnosti (neúspěšnosti) podaného návrhu. V předmětné věci byl proto důvodným postup městského soudu, který se primárně zabýval otázkou „zjevné úspěšnosti" podání stěžovatele směřujícího proti usnesení o odmítnutí jeho návrhu na zahájení řízení.

Ačkoli soudní řád správní ve své terminologii vícekrát používá pojem „zjevně", nepodává jeho legální definici. Judikatura se pokusila pojem „zjevně" vyložit např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, publikovaném pod č. 909/2006 Sb. NSS, ve kterém zdejší soud vyslovil, že *„zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování"*. O zřejmě (zjevně) bezúspěšné uplatňování práva se pak jedná zejména tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele (aniž by bylo třeba provádět dokazování) je nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (srovnej *Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2006, str. 637).*

V projednávané věci Nejvyšší správní soud z obsahu předloženého soudního spisu ověřil, že stěžovatel se kasační stížností domáhal zrušení usnesení, jímž bylo odmítnuto jeho podání, doručené městskému soudu dne 25. 7. 2010, a zejména pro soukromoprávní povahu věci, kdy není dána pravomoc soudu rozhodovat ve správním soudnictví dle § 46 odst. 2 s. ř. s. V kasační stížnosti proti tomuto usnesení stěžovatel požádal o poskytnutí právní pomoci. O této žádosti městský soud rozhodl nyní napadeným usnesením tak, že stěžovateli zástupce pro řízení neustanovil s poukazem na zjevnou bezúspěšnost podaného návrhu, neboť stěžovatel (žalobce) se v řízení domáhal vydání rozhodnutí ve věci zaplacení peněžité částky, což nespadá do pravomoci soudu rozhodujícího ve správním soudnictví. Městský soud uzavřel, že pokud stěžovatel nesplňuje podmínku pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s., nesplňuje ani podmínku pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. S uvedenými závěry městského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

Městský soud byl při vydávání usnesení o odmítnutí podání stěžovatele částečně vázán dřívějším rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2011, č. j. 9 As 18/2011 - 30, v němž se zdejší soud vyslovil k otázce zjevné bezúspěšnosti návrhu stěžovatele z důvodu věcné (soukromoprávní) povahy sporu, a to v případě posuzování zákonnosti rozhodnutí městského soudu o neustanovení zástupce stěžovateli v žalobním řízení.

Ačkoli v projednávané věci je situace odlišná v tom, že stěžovatel kasační stížností, v níž požádal o ustanovení zástupce, napadá usnesení soudu o odmítnutí jeho návrhu na zahájení řízení, městský soud byl i v tomto případě oprávněn postupovat podle § 36 odst.

3, věty druhé, s. ř. s., a své rozhodnutí odůvodnit zjevnou neúspěšností stěžovatelem podané kasační stížnosti.

Stěžovatel se v návrhu na zahájení řízení, doručeném městskému soudu, domáhal zaplacení konkrétní finanční částky a jedním z důvodů, pro které městský soud toto podání stěžovatele odmítl, byla skutečnost, že soud ve správním soudnictví nemá pravomoc takový výrok (ať již z jakéhokoli titulu) vydat. Přestože usnesení městského soudu obsahuje také další důvod pro odmítnutí podání stěžovatele (pro neodstranění jeho vad), je zde zcela zřejmé, že určující závěr, podle kterého by soud ve správním soudnictví nemohl za žádných okolností vydat rozhodnutí o zaplacení finanční částky, by nemohl být nijak zvrácen ani žádnou případnou vadou řízení či nesprávným právním posouzením. Rozhodnutí, jehož vydání se stěžovatel domáhá, není v pravomoci správních soudů, neboť se jedná o věc, o níž má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. Na této skutečnosti by nemohlo nic změnit ani zastoupení stěžovatele advokátem, neboť žádnou právní argumentací by nebylo možno založit pravomoc správního soudu ve věci zaplacení finanční částky.

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud nepochybil, pokud stěžovateli s poukazem na zjevnou neúspěšnost jeho podání ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. neustanovil zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým je Nejvyšší správní soud dle § 109 odst. 3 s. ř. s. povinen přihlížet z úřední povinnosti, kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s., zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2012

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu